

REFLEXIÓ CRÍTICA

Tolerància zero?

Durant el 2015, aquesta imatge es va propagar pels carrers i transports públics de Vitòria-Gasteiz, per iniciativa de la Diputació de la ciutat. Tal com recull el periòdic www.elcorreo.com, el diputat general d'Àlaba, Javier d'Andrés, i la diputada foral de Serveis Socials, Marta Alaña, van presentar la campanya 'Zero Tolerància' amb l'objectiu de sensibilitzar a la societat vers els drets humans i reafirmar els valors democràtics. Javier d'Andrés va declarar que pretenien

"despertar consciències perquè la societat ha d'entendre que, cada vegada que fem una concessió, cada vegada que vam mostrar una feblesa davant comportaments fanàtics, violents o excloents estem afeblint els pilars de la nostra democràcia".

Ara bé, a pesar que és inqüestionable que hem de proliferar aquest tipus d'accions, i celebrant la bona voluntat amb la qual s'ha dut a terme la iniciativa, hem d'interrogar-nos sobre si tenim la capacitat o si disposem de les eines crítiques necessàries perquè, a part d'oportú, el missatge i l'acció siguin efectives i propiciïn el canvi social.

Som una societat que entén en la seva complexitat els conceptes de discriminació i vulneració dels DDHH, i que sap explicar-los?; Podem elaborar un discurs contra la injustícia i l'empobriment sense caure en la racialització i la discriminació de classe, sexe, sexualitat, que tan naturalitzada tenim a l'hora d'identificar la vulneració dels DDHH? O per contra, som presa del sensacionalisme?

Per respondre aquestes qüestions, analitzem les imatges proposades en el cartell. Cartell en el qual, per detectar algunes de les injustícies socials de major rellevància global, ha confeccionat un collage amb imatges que pretenen il·lustrar i millorar els casos que denuncia. Anem doncs, a analitzar les imatges.

Enfront del fanatisme:

En aquesta imatge, per denunciar el fanatisme religiós, s'exemplifica amb la imposició del burka a les dones. Per millorar la situació, observem la imatge de Malala, que porta un Hyjab -i no un Burka, coses totalment diferents-, en una acció per la qual sembla que va a descobrir-se el cap. L'ús d'aquest exemple i de l'elecció d'aquestes imatges ens sembla inadequat per dos motius.

D'una banda, sembla que l'únic tipus de fanatisme és el radicalisme religiós islàmic. Ara bé, l'evangelització en els seu moment, i avui el futbol o el partidisme, no generen fanatismes?

D'altra banda, barrejar en un mateix missatge la imposició del Burka com el màxim exemple de fanatisme, amb la laxitud que se li suposa a l'activista dels

drets drets humans en aquesta imatge, confon la finalitat de tots dos avaluaments. Mentre que el Burka sí és realment una imposició masculista, portar el Hyjab és una elecció de caràcter religiós i devot. Pot barrejar-se per denunciar el fanatisme?; No podríem haver contestat la imatge del Burka amb la d'una altra dona amb qualsevol altra peça?

Així doncs, creiem que d'una manera oportunista, la proposta instrumentalitza la islamofòbia de gènere per condemnar un dels fanatismes que la cultura de la por reconeix com el més perillós: l'islam. Però recordem que ja des d'un principi, exemplificar el fanatisme amb la cultura musulmana, és un prejudici en si mateix.

Només per posar alguns exemples sobre com es podria haver exemplificat el fanatisme, parem esment a aquestes dades:

- Una anàlisi dirigida per CNN Tech i realitzat per la signatura de mitjans socials Socialbakers supòs que a Donald Trump ho segueixen uns 60 milions de persones reals.
- A Espanya, milers de persones professen cultes catalogats com a "sectes"
- Aficionats al futbol es concentren per lliurar batalles campals enfront dels seus rivals abans d'anar a veure als seus equips.

Enfront de la violència masculista:

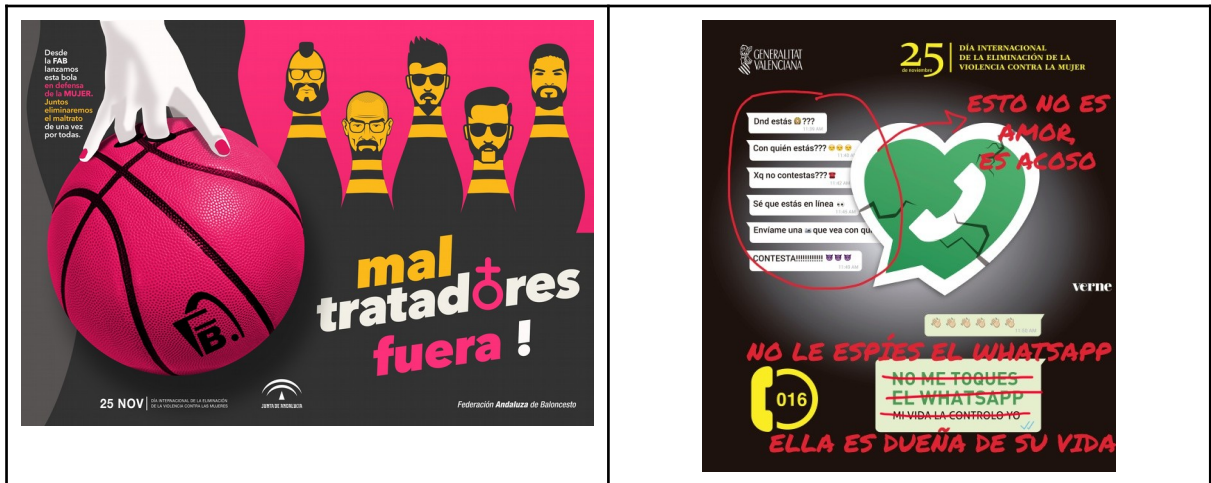

Una altra de les injustícies globals és la violència masculista. Una violència que no només es defineix per un dany físic -arribant a l'assassinat o la violació- sinó que es dilueix en tots els aspectes de la quotidianitat. No obstant això, un dels vicis en els quals gairebé totes les campanyes de prevenció cauen, incloent la que analitzem, és que només identifiquem violència masculista com l'agressió física sense denunciar, per exemple, que els casos de maltractament psicològic, sexual, patrimonial, econòmic i simbòlic. D'altra banda, en aquestes campanyes, se sol posar el focus només en la dona, oblidant-se de l'agressor i la seva culpabilitat.

Finalment, és important recordar que la cultura de la morbositat i el sensacionalisme no és necessària per reflectir les problemàtiques de cap tipus.

En aquest sentit, proposem campanyes com les següents, que creiem són més oportunes i donen una imatge més complexa del que són i signifiquen les violències masclistes:

Tú insultas como nadie. Tú humillas como nadie.
Tú ridiculizas como nadie. Tú golpeas como nadie.
Por eso para nosotros, tú

**NO
ERES
NADIE.**

Fundación Mutua Madrileña
contra la violencia de género.

Enfront de l'homofòbia:

En aquesta ocasió, per denunciar l'homofòbia, que també és una injustícia global, veiem que novament la campanya contextualitza aquesta vulneració dels drets humans en països llunyans.

A Espanya, l'observatori madrileny contra la LGTBIfobia (<http://contraelodio.org>) ha registrat en 2017 un total de 287 incidents homofòbics a la Comunitat de Madrid, encara que se suposa que la majoria dels casos no es denuncien per por de les represàlies dels agressors i per la desconfiança en què el sistema realment els defensi. Davant aquestes dades, ens preguntem. Per què una campanya de prevenció nacional no escull exemplificar l'homofòbia a Espanya, on col·lectiu LGTIBQ és agredit diàriament? Per què no han posat una imatge ambientada per exemple, en un carrer de Madrid?

No obstant això, sí s'escull usar una imatge de tolerància protagonitzada per una parella gai de mitja edat, blanca, representativa d'un poder econòmic mitjà-alt... Observem doncs que en aquesta denúncia, cau en una postura dicotòmica que parteix d'una posició classista i normativizada, com a societat, encara ens costa obrir-nos a convida o reflectir com a "quotidià" la diversitat sexual.

Què passa quan ens sortim de la "norma social"? Reflexions sobre les sensacions que haguéssim tingut si en la imatge de la dreta tindríem una parella enamorada que fos:

- lesbiana o trans,
- de raça diferent a la blanca
- de classe baixa
- major a 50 anys o per contra, adolescents

Enfront de la mutilació genital femenina (MGF):

Davant la denúncia de la Mutilació Genital Femenina, la proposta d'aquesta campanya resulta desconcertant. Costa veure el vincle entre accedir a noves tecnologies i l'eradicació de la MGF. Per ventura un aparell electrònic lliura a les nenes de països d'Àfrica i Àsia d'aquesta pràctica? La principal eina amb la qual actualment diferents ONG estan lluitant, es basen en la conscienciació de les famílies, l'educació i protecció de les nenes i el desenvolupament de emprendimientos que empoderen econòmicament a les dones, tals com els de elaboració d'artesanies, roba o el cultiu de terres. Existeixen programes específics dirigits especialment a aquelles que realitzen ablacions com a treball i que després de prendre consciència decideixen abandonar la pràctica.

Una altra vegada més, la contraposició dicotòmica que vol mostrar l'horror amb la cara més crua i agressiva, i la superació d'aquesta pràctica amb una imatge que occidentaliza la realitat d'aquestes nenes, resulta totalment inoportuna.

És indispensable el compromís actiu de tots els països, ja que en l'actualitat moltes nenes migrants realitzen les seves vacances d'estiu en les seves comunitats d'origen, on s'aprofita l'ocasió per procedir a l'ablació. La penalització al país de residència no fa més que revictimitzarlas.

Enfront del maltractament:

En aquest apartat es proposa la resolució a una injustícia social més que necessària: l'abús a les persones majors, els qui estan aïllades del sistema capitalista que fomenta la joventut eterna, i que és pràcticament un tema tabú que es dona dins del nucli familiar. Per a la revaloració de la nostra cultura, és indispensable la recuperació del respecte cap a aquestes generacions. Estem en

un país on convivim amb 8,7 milions de majors de 65 anys, la qual cosa representa el 19% de la població espanyola.

Però alerta, perquè per realitzar aquesta denúncia, les imatges escollides no resulten molt oportunes. D'una banda cauen en la naturalització que la responsabilitat de la cura familiar és cosa de dones. Per l'altre, les culpabiliza, precisament, per aquest procés de naturalització. Així doncs, sobres les dones recau una doble 'condemna'. I hem de tenir en compte que el maltractament als majors, a part de poder ser perpetrat per qualsevol membre de la família, és més un mal social que no familiar.

Conclusió:

Després d'analitzar fotografia per fotografia, i encara sentint que ens queden moltes coses en el tinter, hauríem de preguntar-nos si les imatges que triem per representar la societat en la qual vivim són les més oportunes i estan lliures d'un procés d'estigmatització històric.

Sense pretendre-ho, l'exposició d'aquestes imatges com a "exemples" no fa més que incrementar la bretxa cultural i fomentar els mites racistes. Al mateix temps, no permet desenvolupar la capacitat d'autocrítica de la nostra societat. **Si no som capaços de repensar ni de debatre sobre els nostres actituds enfront de les altres persones, com podem evolucionar com a humanitat?**

Deixeu-nos apuntar, a més, que pel que fa a la representació de les dones, hem de tenir especial cura. No podem permetre l'elaboració de campanyes en què s'estigmatitzi a les dones que pertanyen a altres cultures o tradicions que no siguin les 'occidentalitzades'. S'han de tenir en compte que aquestes dones, a les quals tendim a racialitzar, aspectes tals com el de les violències masculines, l'higiènic-sanitari, l'econòmic, i el de la sororitat, es viuen i resolen d'altres maneres.

Si dediquem temps a obtenir una comprensió del sentit de la dignitat i de la funcionalitat dels DDHH, ens permetrem triar quines persones volem ser, allunyant-nos de la morbositat, el dogma i el sensacionalisme que aprofundeixen encara més la cultura de la por i els mites entorn del gresol de cultural que és aquest planeta.

Fonts:

Burke, Samuel (17 de junio de 2017) ¿Cuántos seguidores en redes sociales tiene Trump en realidad? Recuperat de <https://cnnespanol.cnn.com/>
Europa Press. (02 de enero de 2018) *El Observatorio Madrileño contra la LGTBfobia registró 287 incidentes homófobos en 2017*. Recuperat de www.20minutos.es

<https://www.20minutos.es/noticia/3225298/0/observatorio-madrid-lgtbfobia-incidentes-homofobos-2017/>

Euskal Irrati Telebista. (28 de junio de 2018) *El mapa de la homofobia: los países en los que puedes morir por ser gay*. Recuperat de www.eitb.eus
<https://www.eitb.eus/es/tag/mapa-homofobia/>

Gatón, Ignacio. (26 de febrero de 2015) *La Diputación inicia una campaña contra el fanatismo, la homofobia y la violencia machista y a ancianos*. Recuperat de gasteizhoy.com
<https://www.gasteizhoy.com/campana-fanatismo-diputacion>

González de Uriarte, Natalia. (27 de febrero de 2015) *Una campaña a favor de los derechos humanos desata la polémica "por fomentar el racismo"*. Recuperat de www.eldiario.es
https://www.eldiario.es/norte/euskadi/campana-Cero-Tolerancia-Diputacion_0_361164052.html

Reyero, Itziar. (18 de febrero de 2015) *Álava lanza una campaña de «tolerancia cero» contra el burka*. Recuperat de www.abc.es
<https://www.abc.es/sociedad/20150218/abci-alava-tolerancia-cero-burka-201502181350.html>

Vera, Joaquín. (08 de enero de 2015) *“Si no fueses maricón, serías perfecto”*. Recuperat de www.elmundo.es

<http://www.elmundo.es/espana/2015/01/06/54aae990e2704eeb788b458b.html>